

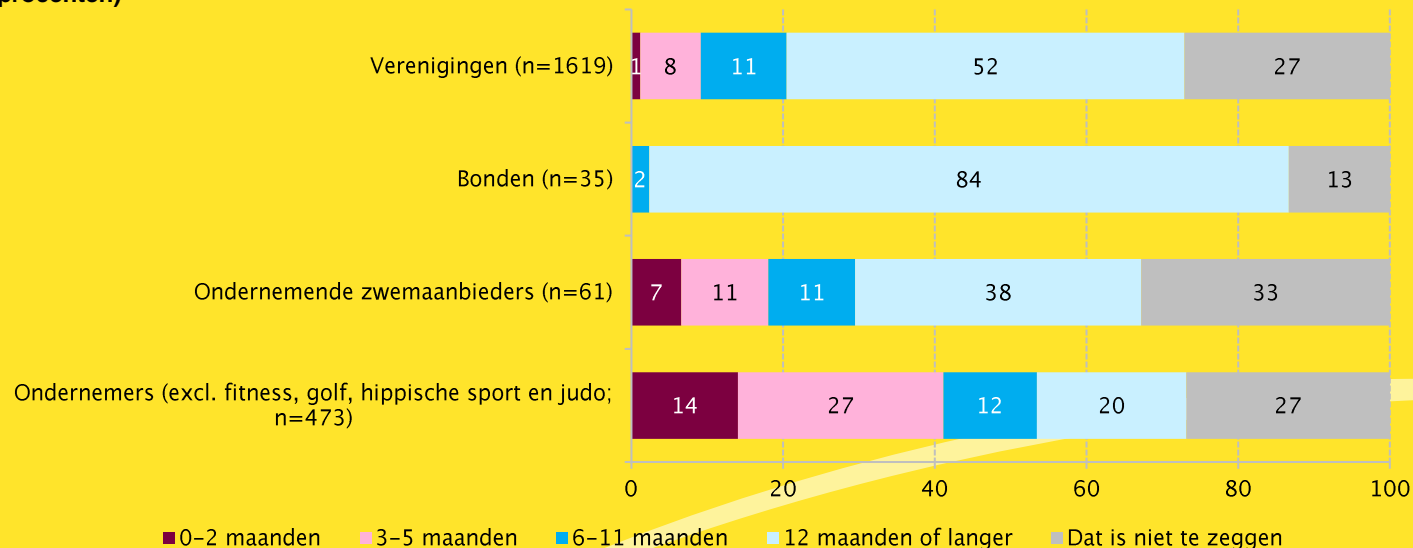
Toekomstperspectief in tijden van corona

Een vergelijking van sportverenigingen, sportbonden en sportondernemers

Factsheet 2021/22

Ine Pulles, Peter van Eldert & Janine van Kalmthout

Figuur 1 Termijn waarop sportverenigingen, sportbonden en sportondernemers de continuïteit van hun organisatie verwachten te kunnen waarborgen, gegeven de beperkende coronamaatregelen en het pakket aan steunmaatregelen, in april 2021 (in procenten)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijsten (financiële) gevolgen coronacrisis sportverenigingen, sportondernemers en sportbonden, april 2021.

Uit de derde uitgave van de Monitor Sport en corona¹ blijkt dat de breedtesport in 2020 ruim 500 miljoen euro schade heeft geleden. Het totale omzetverlies bedroeg 1,8 miljard euro. Daarvan vond het grootste deel (78%) plaats bij de sportondernemers: 1,4 miljard euro.

In dit factsheet staan niet de financiële schade en omzetsvermindering centraal, maar lichten we de verwachtingen voor de toekomst uit. Dit doen we voor sportverenigingen, sportbonden en sportondernemers.^{2,3} Ondernemers uit de zwembadbranche worden afzonderlijk uitgelicht, omdat zij een aparte vragenlijst hebben ingevuld.

De dataverzameling heeft plaatsgevonden in april 2021. Op dat moment waren nog zeer beperkende coronamaatregelen van kracht. Sportscholen, zwembaden en sporthallen waren sinds december 2020 gesloten. Personen in de leeftijd tot en met 26 jaar mochten sinds begin maart weer samen buiten sporten, maar alleen met het eigen team binnen de vereniging. Halverwege maart werd samen buiten sporten ook mogelijk voor personen vanaf 27 jaar (max. vier personen en op 1,5 meter afstand), bij een sportvereniging of op door de gemeente aangewezen plekken. In april 2021 lag de verenigingssport dus nog grotendeels en de binnensport volledig stil.

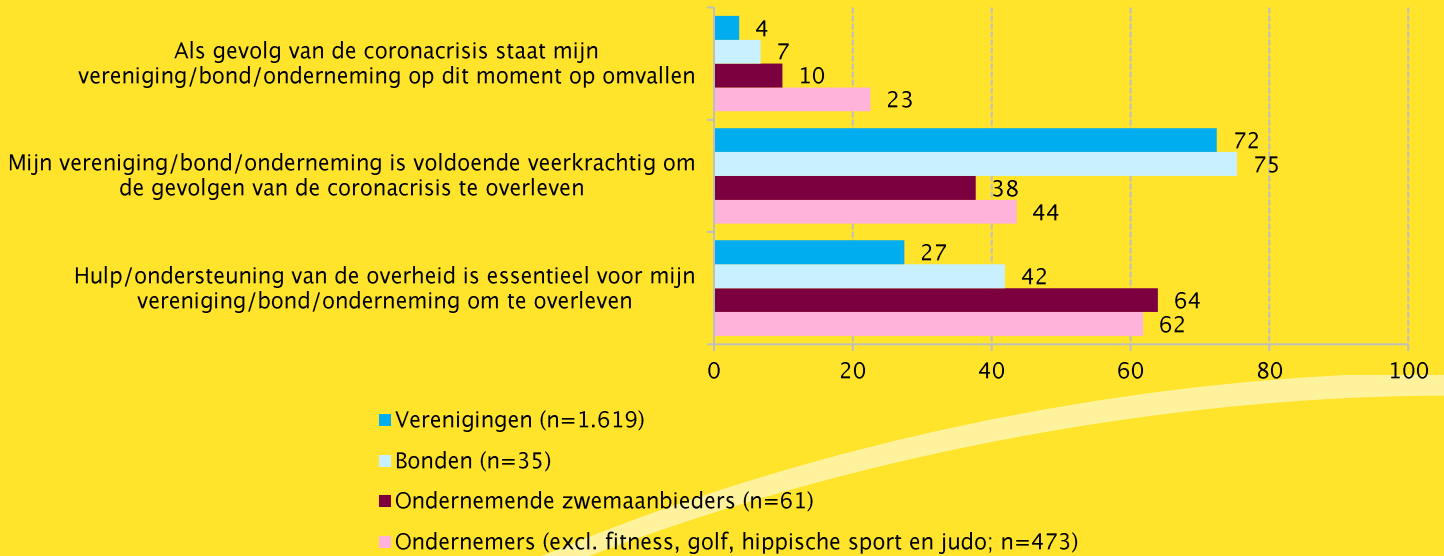
Voortbestaan sportbonden niet in gevaar, ondernemers minder optimistisch

Sportbonden waren in april 2021 veruit het meest optimistisch over de termijn waarop zij de continuïteit van hun bond konden waarborgen. Ruim acht op de tien (84%) sportbonden verwachtten met de destijds geldende beperkende maatregelen en steunmaatregelen twaalf maanden of langer te kunnen blijven voortbestaan (figuur 1). De helft van de sportverenigingen (52%) deelde dit langetermijnperspectief.

Het aandeel sportondernemers dat de situatie twaalf maanden of langer verwachtte vol te houden, lag een stuk lager. Hun perspectief reikte minder ver: 41 procent verwachtte in april de continuïteit van de onderneming nog maximaal vijf maanden te kunnen waarborgen.

Met name binnen de klimsport blijken de zorgen groot te zijn. Daar dacht drie kwart (75%) van de ondernemers dat zij de continuïteit van hun onderneming minder dan vijf maanden konden vasthouden (niet in figuur). Squashondernemers lijken daarentegen positiever: 52 procent verwachtte het minimaal zes maanden vol te houden. Ondernemers uit de zwembadbranche zagen de toekomst iets rooskleuriger in dan andere

Figuur 2 Stellingen over de verwachtingen voor de toekomst volgens sportverenigingen, sportbonden en sportondernemers, in april 2021 (percentage (helemaal) eens)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijsten (financiële) gevolgen coronacrisis sportverenigingen, sportondernemers en sportbonden, april 2021.

sportondernemers, maar verwachtten de situatie ook aanzienlijk minder lang vol te houden dan de sportbonden en sportverenigingen.

Ongeveer een derde van de verenigingen, sportondernemers en ondernemende zwemaanbieders vond het in het voorjaar van 2021 lastig in te schatten hoe lang zij de continuïteit kunnen waarborgen. De onduidelijkheid over de duur van de beperkende maatregelen droeg hier mogelijk aan bij.

Kwart van de sportondernemers op omvallen

Verenigingen en bonden stonden in april naar eigen zeggen nauwelijks op omvallen (figuur 2). Daar staat tegenover dat ongeveer een kwart van de sportondernemers (23%) aangaf op omvallen te staan. Dit is in lijn met het eerder geschetste beeld dat ondernemers de situatie een kortere periode denken vol te houden dan verenigingen en bonden.

Ook qua veerkracht scoren sportondernemers slechter. Waar ongeveer drie kwart van de verenigingen en bonden zei voldoende veerkrachtig te zijn om de gevolgen van de coronacrisis te overleven, was dat bij 44 procent van de

sportondernemers en 38 procent van de ondernemende zwemaanbieders het geval.

Ondernemers sterk afhankelijk van steunpakket

Voor zes op de tien sportondernemers was in april 2021 ondersteuning vanuit de overheid essentieel om de coronacrisis te overleven (figuur 2). 37 procent van de ondernemers heeft het jaar 2020 met een negatief bedrijfsresultaat afgesloten en 26 procent maakte geen noemenswaardig(e) winst of verlies (niet in figuur). Ondernemers uit de zwembadbranche sloten 2020 iets vaker negatief af (43%) en minder vaak neutraal (16%).

Bonden en met name verenigingen zijn in mindere mate afhankelijk van overheidssteun. Zij hebben het jaar 2020 ook minder vaak met een negatief resultaat afgesloten. Sterker nog: twee derde van de sportbonden (67%) had over 2020 een positief bedrijfsresultaat.

Een kwart van de verenigingen (27%) gaf aan dat het steunpakket noodzakelijk is om te overleven. Dit zijn voornamelijk veldsportverenigingen en verenigingen met een grote begroting, een kantine en een eigen accommodatie (niet in figuur). Ongeveer een derde van de verenigingen sloot het jaar 2020 met een negatief resultaat

op de jaarrekening af (28%) of maakte geen noemenswaardig(e) winst of verlies (28%). Een derde van de verenigingen (36%) eindigde 2020 met een positief resultaat.

Conclusie

Sportondernemers zagen de toekomst in het voorjaar van 2021 somberder in dan sportverenigingen en sportbonden. Zij verwachtten de continuïteit van hun onderneming minder lang vol te houden, waren naar eigen zeggen minder veerkrachtig om de coronacrisis te overleven en gaven vaker aan dat zij op omvallen stonden en dat steun vanuit de overheid essentieel was om overeind te blijven.

Dit factsheet ondersteunt de conclusie van de Monitor Sport en corona dat de sportondernemers het hardst door de coronacrisis worden geraakt. Sportbonden en verenigingen konden met kostenbesparingen en compensatie via steunmaatregelen de verliezen beperken. Voor de sportondernemers bleek dit niet voldoende. Zij sloten het jaar 2020 dan ook het vaakst met een negatief resultaat af.

De steunpakketten van de overheid lijken de schade bij verenigingen gedeeltelijk te compenseren. Voor het voortbestaan van veel sportondernemers zijn deze naar eigen zeggen zelfs essentieel. Het is dan ook de vraag hoe de situatie zich in de breedtesport, en dan met name bij de sportondernemers, gaat ontwikkelen nu de steunpakketten van de overheid per 1 oktober 2021 worden stopgezet. Om daar zicht op te houden worden sportverenigingen, sportbonden en sportondernemers in september/oktober 2021 en in het voorjaar van 2022 opnieuw bevroegd. Hoeveel verenigingen en ondernemingen in de coronaperiode feitelijk zijn omgevallen is nog niet bekend. Dat zal moeten blijken uit de uitschrijvingen bij sportbonden en de Kamer van Koophandel.

Reflectie

De uitvraag over het toekomstperspectief van sportverenigingen, sportbonden en sportondernemers heeft plaatsgevonden in het voorjaar van 2021, toen Nederland zich nog in de tweede lockdown bevond. De binnensport lag volledig en de verenigingssport

gedeeltelijk stil. De resultaten in dit factsheet bieden dan ook inzicht in de toekomstverwachtingen die zij op dat moment hadden.

Sinds mei en juni 2021 zijn de maatregelen in de sport versoepeld en kon er, zij het soms nog met enkele beperkingen, weer bij verenigingen en commerciële sportaanbieders gesport worden. Mogelijk zijn de resultaten voor met name de sportondernemers wat positiever wanneer we de uitvraag aan het begin van het najaar herhalen.

¹ Pulles, I., Van Eldert, P., Nafzger, P., & Van der Poel, H. (Reds.) (2021). [Monitor Sport en corona III. De gevolgen van coronamaatregelen voor de sportsector](#). Mulier Instituut.

² Onder sportondernemers scharen wij aanbieders met een winstoogmerk of commercieel verdienmodel.

³ De vragenlijst is ingevuld door budosportscholen, buitensportbedrijven, centa voor airsoft, biljart, klim- en bergsport, skate, ski indoor, squash, vechtsport, watersport en yoga, dansscholen en zwembaden. Fitnesscentra, golfbanen, hippische sportcentra en judo zijn in deze meting niet vertegenwoordigd.